

Investigating the Relationship between Educational Climate and Academic Vitality with the Moderating Role of Social Achievement Goals among Students of the Faculty of Nursing, Tabriz University of Medical Sciences.

Mohsen rafiee^{1*}, Isa barghi¹ & Siavash sheikhalizadeh¹

1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Azad University of Shahid Madani

Received: 2018/08/27

Accepted: 2018/12/17

Keywords:

Educational climate,
Academic vitality, Social
achievement goals, Nursing
student

Baqiatallah
University of Medical
Sciences

Abstract

Intruduaction: The purpose of this study was to investigate the role of moderating social achievement goals orientations in relation to educational climate and academic vitality in students.

Method: The research method was descriptive correlational. The statistical population of the study consisted of all undergraduate nursing students of Tabriz University of Medical Sciences and was selected by simple random sampling method (249 people). Data was collected using a questionnaire of academic vitality, educational atmosphere, and social achievement goals. For data analysis, SPSS software and descriptive statistics (mean and standard deviation) and inferential statistics (correlation coefficient and moderator regression) were used.

Results: There was a significant relationship between educational atmosphere and academic vitality. Social performance-approach goal and social mastery goal orientations negatively affect the relationship between educational climate and academic vitality. The Social performance – avoidance goal have played a moderating role by positively influence this relationship.

Conclusion: Having a social performance-approach goal and social mastery goal orientations, regardless of the status of the educational climate, the students will pursue their goals with vitality, and if a student has social performance –avoidance goal orientation, he would be influenced by the educational atmosphere. Having performance avoidance orientation, their educational vitality would completely affected by education climate.

* Corresponding author at: Mohsen rafiee, Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Azad University of Shahid Madani

بررسی رابطه جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی با نقش تعدیلهای اهداف پیشرفت اجتماعی دانشجویان دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز

محسن رفیعی^۱، عیسی برقی^۱ و سیاوش شیخعلی زاده^۱

۱. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

*نویسنده مسئول: محسن رفیعی، استادیار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی تبریز، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران، ایمیل:

Mrafiee62@yahoo.com

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۹/۲۶

کلیدواژه‌ها:

جو آموزشی، سرزندگی تحصیلی، اهداف پیشرفت اجتماعی، دانشجویان پرستاری

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) محفوظ است.

مقدمه: هدف از این پژوهش بررسی رابطه جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی با نقش تعدیلهای اهداف پیشرفت اجتماعی در بین دانشجویان دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز است.

روش: روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان مقطع کارشناسی رشته پرستاری دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز است که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۲۴۹ نفر برای نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه سرزندگی تحصیلی، جو آموزشی و اهداف پیشرفت اجتماعی استفاده شد و برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Spss ویرایش ۲۰ و روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی و رگرسیون تعدیل‌کننده) استفاده گردید.

یافته‌ها: بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود دارد ($r=0/35$). اهداف پیشرفتی عملکردگرا و تبحرگرا با منفی کردن رابطه جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی ($B=-0/396$) و اهداف پیشرفتی عملکردگریز با مثبت کردن این رابطه ($B=0/157$) نقش تعدیلی را ایفا کردند.

نتیجه‌گیری: اگر دانشجو عملکردگرا و تبحرگرا باشد فارغ از وضعیت جو آموزشی با سرزندگی دنبال اهداف خود خواهد بود ولی اگر عملکرد گریز باشد تحت تأثیر جو آموزشی قرار خواهد گرفت و با بهتر شدن جو آموزشی سرزندگی بالا و با بدتر شدن جو آموزشی سرزندگی پایینی را تجربه خواهد کرد.

مقدمه

روانی است که ریشه در روانشناسی مثبت‌گرا و ادبیات تاب‌آوری (resilience) دارد و نشأت گرفته از کار Marsh و Martin می‌باشد. این دو استدلال می‌کنند که سرزندگی تحصیلی به‌طور معمول به ظرفیت فرد برای پاسخ سازنده و منطقی به چالش‌های عمده و موانع اشاره دارد. این صاحب‌نظران تصریح کردند که دانشگاه‌ها و دیگر محیط‌های آموزش، مکان‌هایی هستند که در آن‌ها چالش‌های تحصیلی، موانع و فشارها، حقیقت‌پایدار زندگی تحصیلی محسوب می‌شوند و از جمله توانایی‌ها و استعدادهایی که موجب سازگاری

انتقال فرد از محیط مدرسه به دانشگاه، تجربه‌ای بسیار شخصی به ارمان می‌آورد که از تنوع زیادی برخوردار است. به نحوی که برای برخی دانشجویان حس برخورداری از حمایت و برای برخی دیگر احساس عدم حمایت را به همراه دارد (۱). این در حالی است که بسیاری از دانشجویان در مدیریت تکالیف تحصیلی پر تراکم دانشگاهی با مشکل مواجه می‌شوند و این مشکلات در دانشجویانی که سرزندگی تحصیلی (academic vitality) پایینی دارند، بیشتر به چشم می‌خورد (۲). سرزندگی تحصیلی یک سازه نسبتاً جدید

افزایش تعلق و عزت نفس فراگیران می‌شود و با ویژگی‌هایی چون وجود برخورد توأم با مهربانی و احترام نسبت به همه فراگیران و بالا بودن سطح اخلاق مشخص می‌شود و بالاخره بعد علمی که به بالا بودن سطح انتظارات از فراگیران، کنترل مستمر پیشرفت فراگیران، ارائه بازخورد سریع ارزیابی‌های انجام شده و بالا بودن سطح سواد و توانایی علمی اساتید اشاره دارد (۸). Roff نیز جو آموزشی را شامل ۵ بعد ادراک دانشجویان از یادگیری، ادراک دانشجویان از یاد دهنده، ادراک دانشجویان از مهارت‌های علمی، ادراک دانشجویان از فضای یادگیری و ادراک دانشجویان از محیط اجتماعی می‌داند (۹).

علاوه بر جو آموزشی، عوامل انگیزشی به طور کلی و اهداف پیشرفت اجتماعی به طور خاص از جمله متغیرهای مهمی هستند که سرزندگی تحصیلی دانشجویان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. اهداف پیشرفت اجتماعی، اهدافی است که افراد برای خود انتخاب می‌کنند تا به پیامدهای اجتماعی خاصی نائل شوند. یکی از چارچوب‌های نظری جهت‌گیری اهداف پیشرفت در حوزه اجتماعی نظریه Hopkins است که موازی و مشابه با جهت‌گیری اهداف پیشرفت تحصیلی Elliot و Church سه نوع جهت‌گیری هدف تبحر اجتماعی، جهت‌گیری عملکردگرایی اجتماعی و جهت‌گیری عملکرد گریزی اجتماعی را تعریف کردند (۱۰). جهت‌گیری هدف تبحر اجتماعی بر ایجاد کفایت‌مندی در روابط اجتماعی متمرکز است. در مقابل دانش‌آموزان دارای جهت‌گیری عملکردگرایی اجتماعی به نشان دادن کفایت در روابط اجتماعی تأکید دارند و تمرکزشان بر نمایش رفتارهایی است که از طرف دیگران مثبت ارزیابی می‌شود. هم‌چنین افراد دارای جهت‌گیری عملکرد گریزی اجتماعی بر رفتارهای اجتنابی منتهی به پیامدهای منفی متمرکز هستند (۱۰).

تبحرگراها با خود کارآمدی بالا، استفاده از راهبردهای شناختی عمیق، یادگیری خودتنظیمی، مقابله کارآمد و مناسب با مشکلات و ناکامی‌ها، نمرات بالا، درخواست کمک و یادگیری هم‌شاگردی و به طور کلی با هیجانات و نیمرخ انگیزشی مثبت و بهزیستی روانی شناخته می‌شوند (۱۱). عملکرد گریزها رابطه مثبتی با استفاده از راهبردهای سطحی یادگیری هم‌چون مرور ذهنی و حفظ، کاهش انگیزه درونی برای یادگیری، کاهش پایداری و درگیری در تکلیف،

افراد در برابر این تهدیدها، موانع، سختی‌ها و فشارها در حیطه تحصیلی می‌شوند، سرزندگی تحصیلی است. بر اساس نظر Marsh و Martin عوامل محیط یادگیری، محیط خانواده و وضعیت روانی خود فرد از عوامل تأثیرگذار بر سرزندگی تحصیلی می‌باشند. محیط یادگیری یک تعیین‌کننده رفتاری است و بیانگر ادراک دانشجو از محیط پیرامون خود در عرصه یادگیری می‌باشد. این درک و نگرش دانشجو بر پیشرفت تحصیلی و موفقیت وی در امر یادگیری تأثیر بسزایی دارد (۳).

محیط یادگیری دارای ابعاد متعددی از جمله چگونگی اجرای برنامه‌های درسی، نگرش اساتید نسبت به یادگیری، فرهنگ رفتاری و سازمانی موسسه آموزشی، دیدگاه دانشجو نسبت به استاد می‌باشد (۴). مجموعه عوامل یاد شده کیفیت و حالتی را به وجود می‌آورند که از آن با عنوان «جو آموزشی» یاد می‌شود. تعریف مشترکی از جو آموزشی که همه صاحب‌نظران حوزه مدیریت آموزشی آن را قبول داشته باشند، ارائه نشده است. Miskel و Hoy جو را کیفیتی نسبتاً پایدار می‌دانند که مبتنی بر درک جمعی اعضا از سازمان بوده و موجب تمایز یک سازمان از سازمان‌های دیگر است (۵). جو و محیط حاکم بر آموزش می‌تواند در هر عرصه یادگیری و یاددهی متفاوت باشد به طوری که به استاندارد نزدیک یا از آن دور گردد. جو یا اتمسفر تظاهری از برنامه درسی و به منزله روح و محیط حاکم بر دانشکده‌ها و برنامه آموزشی است (۳).

به طور عمده جو آموزشی به شکل فیزیکی و محیط روانشناختی اشاره دارد (۶). بر اساس مطالعات Way و Reddy و Rhodes ابعاد جو محیط آموزشی به چهار مؤلفه حمایت معلم، حمایت همسالان، استقلال و ثبات قوانین تقسیم می‌شود (۷). هم‌چنین جو آموزشی بازتابی از جنبه‌های فیزیکی و روانی محیط آموزشی است و در چهار بعد فیزیکی، اجتماعی، عاطفی و علمی قابل بررسی است. بعد فیزیکی مربوط به محیط مناسب یادگیری است و با ویژگی‌هایی مانند تعداد فراگیران در هر کلاس، وجود نظم در کلاس، تمیز و جاذب بودن و فراهم بودن امکانات آموزشی مشخص می‌شود. بعد اجتماعی مربوط به روابط افراد با یکدیگر می‌باشد و با ویژگی‌هایی مانند تشویق و ترغیب اعضا به برقراری رابطه و همکاری با هم و پذیرش نظرات فراگیران مشخص می‌شود. بعد عاطفی منجر به

مثبت تری از دانشجویان زن نسبت به جو آموزش دانشگاه داشتند (۴). Wentzel) در پژوهش خود نشان داد که چگونگی و کیفیت رابطه معلم و دانش آموز و برداشت‌های دانش آموز از حمایت معلم به میزان زیادی انگیزش تحصیلی دانش آموز را بهبود می‌بخشد (۱۷). Gunuc و cuzu با مدل‌سازی تأثیر محیط مدرسه بر اشتیاق تحصیلی دانش آموزان به این نتیجه رسیدند که محیط مدرسه و امکانات تکنولوژیک آن بر اشتیاق تحصیلی، رفتاری، شناختی و عاطفی تأثیر دارد (۱۸). Haelermans و blank در پژوهش خود در مدارس به این نتیجه رسیدند که محیط آموزشی با بهره‌وری رابطه مثبت و معنادار دارد (۱۹). Verschueren در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که روابط نزدیک دانش آموزان با معلم پیش‌بینی کننده خوبی برای سرزندگی تحصیلی دانش آموزان می‌باشد (۲۰).

با توجه به این که اکثر پژوهش‌های انجام گرفته به بررسی تأثیر جو آموزشی بر روی سرزندگی تحصیلی انجام گرفته است نیاز است که این پژوهش با بررسی عوامل مداخله کننده بر این ارتباط کامل تر شوند. بر این اساس در این پژوهش نقش تعدیل کننده اهداف پیشرفت اجتماعی بر رابطه جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی مورد بررسی قرار می‌گیرد و به این سؤالات پاسخ داده می‌شود که: اولاً آیا بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی رابطه وجود دارد؟ ثانیاً؛ آیا اهداف پیشرفت اجتماعی رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی را تعدیل می‌کند؟

روش

روش پژوهش، توصیفی از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل دانشجویان مقطع کارشناسی رشته پرستاری دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز است که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۲۴۹ نفر برای نمونه انتخاب شدند. روش اجرا بدین صورت بود که پژوهشگر پس از گرفتن مجوز اجرای پرسش‌نامه‌ها، برای اجرای آن به دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز مراجعه و پرسش‌نامه‌ها را در میان دانشجویان کارشناسی به صورت تصادفی توزیع کرد و پس از پاسخ دادن دانشجویان به پرسش‌نامه‌ها، آن‌ها را جمع‌آوری کرد. با توجه به توزیع نرمال داده‌ها بر اساس آزمون

اجتناب از درخواست کمک، اضطراب، تعویق، نمرات پایین و به طور کلی هیجانات منفی دارد (۱۲). هم‌چنین به کمک انواع جهت‌گیری پیشرفت می‌توان فهم کاملی از سازگاری اجتماعی و تحصیلی دانش‌آموزان به دست آورد (۱۳).

mahna و mikaeili و isazadeghan با بررسی روابط ساختاری ادراک از جو مدرسه و اهداف پیشرفت با خودکارآمدی تحصیلی، به این نتیجه رسیدند که اهداف تبحری با خودکارآمدی رابطه مستقیم و معنی‌دار و اهداف عملکردگریزی با خودکارآمدی رابطه منفی و معنی‌دار دارد. هم‌چنین با افزایش حمایت‌های محیطی مدرسه و گرایش دانش‌آموزان به اهداف تبحری خودکارآمدی تحصیلی افزایش می‌یابد (۷). Torkzadeh و mohtaram در پژوهشی با عنوان «پیش‌بینی تعهد سازمانی دانشجویان بر اساس ادراک آن‌ها از جو آموزشی دانشگاه» به این نتیجه رسیدند که ادراک از جو آموزشی توانست ۰/۱۷ از واریانس تعهد سازمانی دانشجویان را تبیین کند و بعد عاطفی بیشترین و بعد هنجاری کمترین قابلیت را در پیش‌بینی تعهد سازمانی دانشجویان داشتند (۸).

rahimieh borange و Akbari boorange نیز در پژوهش خود با عنوان «تبیین سرزندگی و انگیزش تحصیلی دانشجویان بر اساس ادراک آنان از محیط یادگیری» به این نتیجه رسیدند که ادراک دانشجویان از محیط یادگیری پیش‌بینی کننده سرزندگی تحصیلی آنان است. ادراک دانشجویان از محیط یادگیری قادر به پیش‌بینی انگیزش تحصیلی آنان است (۱۴). Saiiady و karimianpoor و morady با بررسی رابطه جو روانی و اجتماعی کلاس با سرزندگی تحصیلی با استفاده از تحلیل مسیر رگرسیونی نشان دادند که ۴۹ درصد از تغییرات سرزندگی تحصیلی توسط جو روانی اجتماعی کلاس و مؤلفه‌های آن قابل پیش‌بینی است (۱۵). بر اساس نتایج پژوهش barazandeh و atashpoor و golparvar با ابعاد جو آموزشی با ابعاد عملکرد سازمانی ادراک شده (به‌جز رابطه حمایت سازمانی با مشتری‌مداری) رابطه مثبتی دارد (۱۶).

هم‌چنین mansourian و thanagoo و joybari و faghani با بررسی دیدگاه دانشجویان در خصوص جو آموزشی در دانشگاه علوم پزشکی گلستان به این نتیجه رسیدند که جو آموزشی دانشگاه از دیدگاه اکثریت دانشجویان مطلوب بوده و دانشجویان مرد دیدگاه

به نمونه‌گیری شد. جهت حفظ حریم و امنیت اطلاعات شخصی شرکت‌کنندگان، این اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه باقی می‌ماند، به منظور رعایت موازین اخلاقی پرسش‌نامه‌ها به صورت بی‌نام و با کدگذاری بین نمونه‌ها توزیع شد، تکمیل کردن پرسش‌نامه‌ها با رضایت شخصی نمونه‌های پژوهش انجام شد.

یافته‌ها

در بخش آمار توصیفی از روش‌های میانگین، فراوانی، درصد و انحراف استاندارد استفاده شد. در بخش آمار استنباطی نیز جدول ضرایب هم‌بستگی پیرسون برای بررسی رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی استفاده گردید. هم‌چنین از رگرسیون تعدیل‌کننده برای بررسی نقش تعدیلی اهداف پیشرفت اجتماعی در ارتباط بین سرزندگی تحصیلی با جو آموزشی استفاده شد.

یافته‌های توصیفی

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد نمرات متغیرهای مورد

مطالعه

متغیرها	تعداد پاسخ دهنده	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
جو آموزشی	۲۲۳	۱,۶۹	۵,۵۴	۴,۰۵	۰,۷۳
سرزندگی تحصیلی	۲۲۳	۱,۱۳	۶	۴,۱۷	۰,۹۷
اهداف پیشرفت (عملکرد گرا)	۲۲۳	۱,۲۵	۵	۳,۸	۰,۹۸
اهداف پیشرفت (عملکرد گریز)	۲۲۳	۱	۵	۲,۸	۱,۰۹
اهداف پیشرفت (تبحر گرا)	۲۲۳	۱	۵	۳,۸	۰,۹۴

بر اساس اطلاعات جدول شماره ۱ میانگین متغیر جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی در نمونه آماری مورد مطالعه بالای ۴ (از ۶) بوده است که نشان دهنده وضعیت مطلوب نمونه در این متغیرها می‌باشد. هم‌چنین از نظر اهداف پیشرفت اجتماعی میانگین عملکردگراها و تبحرگراها ۳/۸ و میانگین عملکردگریزی ۲/۸ است که این هم نشان از وجود وضعیت مطلوب در نمونه آماری از جهت اهداف پیشرفت اجتماعی است.

کالموگروف-اسمیرنوف، روش آماری پارامتریک و به طور خاص روش هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون تعدیل‌کننده برای تحلیل داده‌ها استفاده گردید.

ابزارهای پژوهش

پرسش‌نامه سرزندگی تحصیلی: این پرسش‌نامه بر اساس مقیاس انگلیسی سرزندگی تحصیلی Marsh و Martin توسط دهقانی‌زاده و حسین چاری طراحی شد که دارای نُه گویه است و نمره‌گذاری آن بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت است. استادان صاحب‌نظر روایی محتوایی پرسش‌نامه را تأیید کرده‌اند. پایایی آن ۰/۸۰ گزارش شده است. پایایی پرسش‌نامه در این پژوهش با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۵ به دست آمده است.

پرسش‌نامه جو آموزشی: برای سنجش متغیر جو آموزشی از ابزار Roff که دارای پنج بُعد ادراک دانشجویان از یادگیری، ادراک دانشجویان از اساتید، ادراک دانشجویان از مهارت‌های علمی خود، ادراک دانشجویان از محیط اجتماعی و ادراک دانشجو از جو آموزشی می‌باشد و در ۴۹ گویه بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت تنظیم شده است. آلفای کرونباخ برای هر یک از ابعاد به ترتیب، ۰/۹۰، ۰/۸۰، ۰/۷۹، ۰/۷۸ و ۰/۷۴ به دست آمده است. آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه در این پژوهش ۰/۷۷ به دست آمد.

پرسش‌نامه اهداف پیشرفت اجتماعی: این ابزار توسط Rayan و Hopkins ساخته شده و دارای سیزده گویه است که سه نوع جهت‌گیری تبحر اجتماعی، عملکردگرایی اجتماعی و عملکردگریزی اجتماعی را توسط پاسخ شرکت‌کنندگان روی طیف ۵ درجه‌ای لیکرت اندازه‌گیری می‌کند. بدری گرگری، حسینی نسب و حقی در مطالعه خود روایی سازه این ابزار را تأیید کرده و ضریب پایایی خرده مقیاس‌های تبحر اجتماعی، عملکردگرایی اجتماعی و عملکردگریزی اجتماعی را به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۲ و ۰/۶۳ گزارش کرده‌اند.

ملاک ورود نمونه‌ها: اشتغال به تحصیل، تمایل به پاسخ‌گویی پرسش‌نامه‌ها، ملاک خروج نمونه‌ها: عدم تمایل به پاسخ‌گویی، عدم تکمیل درست پرسش‌نامه‌ها. با توجه به این که این مطالعه از نوع پرسش‌نامه‌ای بود بنابراین با ملاحظات اخلاقی خاصی مواجه نبود، با این وجود در بررسی حاضر برای لحاظ نمودن مسائل اخلاقی با هماهنگی معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز اقدام

رابطه بین جو آموزشی با سرزندگی تحصیلی

جدول ۴. رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی دانشجویان با نقش تعدیل کننده عملکردگرایی

سطح معنی داری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد		مدل
			خطای استاندارد	مقدار B	
۰.۰۰	۵.۹۴۴		۰.۵۹۴	۳.۵۳۱	مقدار ثابت
۰.۲۹۶	۱.۰۹۳	۰.۱۱۶	۰.۱۴۵	۰.۱۵۹	جو آموزشی
۰.۰۰	۶.۴۸۳		۰.۶۰۴	۳.۹۱۵	مقدار ثابت
۰.۳۸۰	۰.۸۸۲	۰.۰۹۲	۰.۱۴۲	۰.۱۲۶	جو آموزشی
۰.۷۳۰	۲.۲۹۳	-۰.۲۳۸	۰.۲۱۰	-۰.۱۸۱	عملکردگرایی
۰.۰۰	۶.۲۹۹		۰.۵۹۲	۳.۷۳۰	مقدار ثابت
۰.۲۳۶	۱.۱۹۲	۰.۱۲۱	۰.۱۴۰	۰.۱۶۶	جو آموزشی
۰.۰۱۸	۲.۴۰۷	-۰.۲۴۳	۰.۲۰۴	-۰.۴۹۱	عملکردگرایی تعامل جو و عملکرد
۰.۰۱۷	۲.۴۴۲	-۰.۲۴۸	۰.۱۰۴	-۰.۲۵۳	

متغیر وابسته: سرزندگی تحصیلی

بر اساس اطلاعات جدول ۴، وقتی متغیر اهداف پیشرفت اجتماعی (عملکردگرا) وارد رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی شد، رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی را منفی و معنی دار کرد. این بدین معنی است که هرچه قدر دانشجویان عملکردگراتر باشند کمتر تحت تأثیر شرایط محیطی و جو قرار می گیرند و با تکیه بر انگیزش درونی و انگیزه موفقیت طلبی سرزندگی خود را حفظ کرده و به سمت اهداف پیشرفت خود در حرکتند.

جدول ۵. رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی دانشجویان با نقش تعدیل کننده عملکردگرایی

سطح معنی داری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد		مدل
			خطای استاندارد	مقدار B	
۰.۰۰	۶.۱۰۶		۰.۵۹۰	۳.۶۰۴	مقدار ثابت
۰.۳۲۷	۰.۹۸۵	۰.۱۰۳	۰.۱۴۴	۰.۱۴۲	جو آموزشی
۰.۰۰	۵.۴۸۳		۰.۶۸۵	۴.۱۰۲	مقدار ثابت
۰.۳۹۱	۰.۸۶۳	۰.۰۹۰	۰.۱۴۲	۰.۱۲۶	جو آموزشی
۰.۱۶۲	۲.۴۱۱	۰.۱۴۸	۰.۲۱۰	۰.۱۸۱	عملکردگرایی
۰.۰۰	۵.۱۹۳		۰.۷۳۵	۳.۸۱۹	مقدار ثابت
۰.۲۵۸	۱.۱۳۹	۰.۱۲۵	۰.۱۵۱	۰.۱۷۱	جو آموزشی
۰.۲۶۷	-۱.۱۱۷	-۰.۱۲۰	۰.۳۴۸	-۰.۳۸۹	عملکردگرایی
۰.۰۴۷	۲.۰۴۹	۰.۱۱۷	۰.۱۵۰	۰.۱۵۷	تعامل جو و عملکردگرایی

متغیر وابسته: سرزندگی تحصیلی

بر اساس اطلاعات جدول ۵، وقتی متغیر اهداف پیشرفت اجتماعی (عملکردگرایی) وارد رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی

جدول ۲. همبستگی بین متغیرهای جو آموزشی و سرزندگی

جو آموزشی	متغیر	
۰/۳۵	ضریب همبستگی پیرسون	سرزندگی
۰/۰۲۱	مقدار P	
۲۲۳	تعداد	

برای آزمون فرضیه اول و محاسبه میزان همبستگی بین متغیرهای جو آموزشی با سرزندگی با توجه به کمی بودن متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. با توجه به جدول ۲ ضریب همبستگی پیرسون بین جو آموزشی و سرزندگی ۰/۳۵ و در سطح معنی دار می باشد. ۰/۰۲۱

نقش تعدیلی اهداف پیشرفت اجتماعی در رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی دانشجویان.

جدول ۳. رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی دانشجویان با نقش تعدیل کننده تبحرگرایی

سطح معنی داری	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد		مدل
			خطای استاندارد	مقدار B	
۰.۰۰	۶.۰۱۵		۰.۵۹۴	۳.۵۷۲	مقدار ثابت
۰.۲۹۶	۱.۰۵۱	۰.۱۱۰	۰.۱۴۵	۰.۱۵۲	جو آموزشی
۰.۰۰	۵.۸۹۸		۰.۷۴۹	۴.۴۱۶	مقدار ثابت
۰.۳۵۰	۰.۹۳۹	۰.۰۹۷	۰.۱۴۳	۰.۱۳۴	جو آموزشی
۰.۷۳۰	-۱.۴۹۵	-۰.۱۸۸	۰.۱۰۸	-۰.۱۹۶	تبحرگرایی
۰.۰۰	۵.۱۳۸		۰.۷۴۴	۳.۸۲۱	مقدار ثابت
۰.۰۹۶	۱.۶۸۵	۰.۱۷۲	۰.۱۴۱	۰.۲۳۸	جو آموزشی
۰.۱۳۹	-۱.۴۹۵	-۰.۱۵۲	۰.۱۰۴	-۰.۱۵۶	تبحرگرایی
۰.۰۰۳	-۳.۰۱۴	-۰.۳۱۰	۰.۱۳۱	-۰.۳۹۶	تعامل جو و تبحرگرایی

متغیر وابسته: سرزندگی تحصیلی

بر اساس اطلاعات جدول ۳، وقتی متغیر اهداف پیشرفت اجتماعی (تبحر) وارد رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی شد، رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی را منفی و معنی دار کرد. این بدین معنی است که هرچه قدر دانشجویان تبحرگراتر باشند کمتر تحت تأثیر جو آموزشی قرار می گیرند و بیشتر از ظرفیت انگیزش و خودکنترلی خود برای سرزندگی تحصیلی بهره می برند.

کارآمدی رابطه منفی و معنی دار دارد. هم چنین با افزایش حمایت‌های محیطی مدرسه و گرایش دانش‌آموزان به اهداف تبحری خود کارآمدی تحصیلی افزایش می‌یابد، ناهم‌سو می‌باشد. در تبیین گفتنی است که این یافته بدین معنی است که دانشجویانی که عملکردگرا و تبحرگرا بوده‌اند بدون توجه به وضعیت جو آموزشی و با تکیه بر توانمندی‌های روانشناختی خود از قبیل خودکنترلی و انگیزش بالا، خود را سرزننده و فعال نگه می‌دارند و به صورت فعال و کنشگر منتظر این نیستند که دیگران شرایط را برای آنان هموار کنند. هم چنین بیانگر این هست که افراد عملکردگرا و تبحرگرا تعریف سخت‌گیرانه‌تری از جو مناسب آموزشی دارند و به حداقل‌های مؤلفه‌های جو آموزشی قانع نیستند و نمرات پایینی به پرسش‌نامه جو آموزشی داده‌اند.

اهداف پیشرفت اجتماعی عملکردگرایان در ایجاد رابطه مثبت و معنی دار بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی نقش تعدیلی داشته است. در این زمینه پژوهشی که بتوان نتایج این پژوهش را با آن مقایسه کرد وجود ندارد. برای تبیین این یافته می‌توان گفت که برعکس عملکردگراها و تبحرگراها، افراد عملکردگرایان کاملاً تحت تأثیر شرایط جوئی و محیطی قرار می‌گیرند و زمانی که جو مناسب است سرزننده هستند و زمانی که شرایط جو آموزشی نامناسب باشد آسیب‌پذیری بالایی دارند. به عبارتی عملکردگرایان منفعل و واکنشگر هستند و شرایط محیطی اثرات زیاده‌تری روی آن‌ها نسبت به عملکردگراها دارد؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد در برنامه‌های ارتقای کیفی جو آموزشی دانشگاه به خواسته‌ها و انتظارات افراد دارای عملکرد متوسط و پایین نیز به اندازه انتظارات افراد با عملکرد بالا و موفق توجه و تمرکز شود. به عبارتی استانداردهای محیط آموزشی برآورده کننده انتظارات عموم دانشجویان باشد نه صرفاً دانشجویان با توانمندی بالا. البته قابل ذکر است که داده‌های پژوهش مربوط به جامعه آماری این تحقیق بوده و قابل تعمیم به جوامع آماری دیگر نیست. هم چنین برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شده است و بهتر است تحقیقات دیگری با استفاده از ابزارهای مصاحبه و مشاهده نیز صورت پذیرد تا دقت یافته‌ها بیشتر و موثق‌تر شوند.

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد جو آموزشی رابطه مثبت و معنی‌داری با سرزندگی تحصیلی دانشجویان دارد، بنابراین لازم است که با فراهم کردن جو آموزشی مناسب اعم از قوانین و ساختار متناسب، روش‌های

شد، رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی را مثبت و معنی‌دار کرد. این بدین معنی است که هر چه قدر دانشجویان عملکردگرایان تر باشند بیشتر تحت تأثیر جو آموزشی قرار می‌گیرند و در صورتی که محیط و جو مناسبی داشته باشند سرزننده‌تر هستند و بالعکس.

بحث

بر اساس یافته‌های پژوهش بین جو آموزشی با سرزندگی تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این یافته با یافته خود به این نتیجه رسیدند که ادراک دانشجویان از محیط یادگیری پیش‌بینی کننده سرزندگی تحصیلی آنان است و ادراک دانشجویان از محیط یادگیری قادر به پیش‌بینی انگیزش تحصیلی آنان است، هم چنین با نتایج پژوهش Saaady و Karimianpoor و Morady که نشان دادند که ۴۹ درصد از تغییرات سرزندگی تحصیلی توسط جو روانی اجتماعی کلاس و مؤلفه‌های آن قابل پیش‌بینی است هم‌سو می‌باشد. هم چنین بر اساس نتایج پژوهش Barazandeh و Atashpoor و Golparvar ابعاد جو آموزشی با ابعاد عملکرد سازمانی ادراک شده رابطه مثبتی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که هر چه قدر مؤلفه‌های محیط و فضای آموزشی از قبیل کلاس درس و مدرس و منابع آموزشی و قوانین و مقررات، مناسب و بر اساس اصول علمی و متناسب با نیازهای دانشجویان باشند به همان میزان موجبات رضایت خاطر دانشجویان را فراهم خواهند کرد و در نهایت موجب ایجاد سرزندگی تحصیلی دانشجویان خواهد شد. هم چنین محیط آموزشی و رفتارهای استاد نقش مهمی در سرزندگی تحصیلی یادگیرنده دارد و استادانی که مطالب را به سبک پویا و با اشتیاق عرضه می‌دارند فضای کلاس را متحول ساخته و باعث سرزندگی و انگیزش تحصیلی دانشجویان می‌گردند.

در مورد نقش تعدیلی اهداف پیشرفت اجتماعی در رابطه بین جو آموزشی با سرزندگی تحصیلی، نتایج نشان داد که اهداف پیشرفت اجتماعی عملکردگرا و تبحرگرا رابطه بین جو آموزشی و سرزندگی تحصیلی را منفی کردند. این یافته با یافته Mahna و Mikaeili و Isazadeghan که در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که اهداف تبحری با خود کارآمدی رابطه مستقیم و معنی‌دار و اهداف عملکردگرایان با خود

تأییدیه اخلاقی

پرسشنامه‌های این پژوهش با هماهنگی مسئولین دانشگاه علوم پزشکی تبریز توزیع و اجرا گردید. این پرسشنامه‌ها بدون نام بوده و در تکمیل آن هیچ اجباری در میان نبوده است.

تضاد منافع

بین نویسندگان هیچگونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع مالی

منبع مالی این پژوهش تماماً توسط محققین پژوهش تهیه و مصرف شده است.

References

1. Yau H K, Sun H, Cheng A. [Adjusting to university: the Hong Kong experience]. *Journal of Higher Education Policy and Management*. (2012); 34(1): 15-27.
2. Petersen I H, Louw J, Dumont K. [Adjustment to university and academic performance among disadvantaged students in South Africa]. *Educational Psychology*. (2009); 29(1): 99-115.
3. Genn J M. AMEE Medical Education Guide No. 23 (Part 1): Curriculum, environment, climate, quality and change in medical education a unifying perspective. *Med Teach*. 2001;23:337- 344
4. Faghani M, Jouybari L, Sanagoo A, Mansouriyan A R [The Perspectives of Students about Educational Climate of Golestan University of Medical Sciences]. *Development of education in medical sciences*. 2010
5. Hoy VK, Mescle C. [Theory, research and practice in educational administration. Translated to Persian by: Abaszadeh S. Urmia: Urmia University pub; 2008: 88-46.
6. Meristo M, Eisenschmidt E [Novice teachers' perceptions of school climate and self-efficacy]. *International Journal of Educational Research*. (2014);67: 1-10.
7. Mahna S, Mikaeili F, Isazadeghan, A. Studying structural relationships of perception of school atmosphere and progress with academic self-efficacy. *School Psychology*. (2015);4(1):122-138.
8. Torkzadeh J, mohtaram M. [The prediction of organizational commitment based on students' perceptions of the educational atmosphere of the university]. *Quarterly of Iranian Higher Education Association*. (2012);4(2):124-156.
9. Roff S. The Dundee Ready Educational Environment Measure (DREEM)-a generic instrument for measuring students' perceptions of undergraduate health professions curricula. *Med Teach*. 2005 Jun;27(4):322-5.
10. Badri R, Hoseininasab S, hagh H. [The Relationship between the Objectives of Social Progress and Communication Skills in Students at Tabriz University]. *Interpersonal psychological studies*. (2010);6(3):29-44
11. Dweck C S. [Motivational processes affecting learning]. *American psychologist*. (1986); 41(10): 1040-1048.
12. Lee J, McInerney D, Liem G, Ortiga Y. [The relationship between future goals and achievement goal orientations: An intrinsic-extrinsic motivation perspective]. *Contemporary Educational Psychology*. (2010); 35(4): 264-279.
13. Shim S, Finch H. [Academic and social achievement goals and early adolescents' adjustment: A latent class approach]. *Learning and Individual Differences*. (2014); 30: 98-105
14. Akbari Booreng M, RahimiBooreng H. [Explanation of academic vitality and motivation of students based on their perception of the learning environment in Birjand University of Medical Sciences] *Iranian Journal of Medical Education*. (2016); 16(27):222-232
15. Saaady y, karimianpoor Gh, Morady gh. Investigating the relationship between the classroom psychosocial climate and its relationship with the vitality of Learners. *Second International Conference on Applied Research in Educational Sciences*. 2017
16. Barazandeh A, Atashpoor s, Golparvar M. Investigating the Relationship Between Training Climate with Perceived Organizational Performance Dimensions in a Private Production Factory. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. (2012);13(3):47-62
17. Wentzel KR. Social Relationships and Motivation in Middle School: The Role of Parents, Teachers and Peers. *Journal of Educational Psychology*. 1998; 90(2): 202-209.
18. Gunuc S, Kuzu A. Confirmation of Campus-Class-Technology Model in student engagement: A path analysis. *Computers in Human Behavior*. (2015); 48(2): 114-125.
19. Haelermans HC, Blank JLT. Is a schools' performance related to technical change? A study on the relationship between innovations and secondary school productivity. *Computers & Education*. (2012); 59(3):884-892.
20. Zahed Babolan A, Karimianpour Gh, Dashti A. Role of Life Quality in School and Academic Self-Concept on Academic Engagement in Salas babajani fifth and Sixth Grade Student *Journal of New Educational Approaches*. (2017);12(1):77-94.